

KONTROLER ROZLICZEŃ PIENIĘŻNYCH

1. Informacje ogólne

Głównym zadaniem kontrolera rozliczeń pieniężnych jest sprawdzanie prawidłowości wykonywanych usług w zakresie obrotu finansowego w placówce, w której kontroler jest zatrudniony. Kontrola wykonywana jest pod względem prawnym, formalnym, a także finansowym. Stałej kontroli podlega materiał kasowy (druki przelewów i opłat), ponadto kontroler wykonuje zbiorcze zestawienia obrotów kasowych i dzięki ich analizie oraz na podstawie obowiązujących przepisów ma możliwość zauważenia i skorygowania rachunkowych i formalnych błędów popełnionych przez pracowników. Do zadań kontrolera należy także sprawdzenie stanowisk kasjerów pod względem wyposażenia ich w odpowiednie druki, datowniki i inne materiały niezbędne do pracy.

Kontroler wspiera pracowników ze swojej zmiany – udziela im rad, kieruje na szkolenia, ale także ocenia ich pracę, sprawdza pensum godzin. Pomaga też kasjerom w obsłudze klientów, przyjmuje reklamacje i skargi.

Kontroler pracuje najczęściej w pomieszczeniach biurowych.

Kontroler pracuje w zespole, współpracuje z pracownikami swojej zmiany, ale jego praca ma charakter indywidualny. Jego obowiązki wymuszają częste kontakty z innymi ludźmi. Polegają one głównie na konsultowaniu, organizowaniu, reprezentowaniu. Zadania kontrolera koncentrują się na czynnościach kontrolnych, co może powodować konflikty i inne trudne społecznie sytuacje. Również kontakty z klientami placówki mogą być potencjalnym źródłem sytuacji konfliktowych i stresujących.

W jego pracy dominują czynności rutynowe oparte na procedurach i regulaminach. Najczęściej kontroler jest jednocześnie osobą kontrolującą i kontrolowaną, czyli pełni funkcję zarówno kierownika, jak i podwładnego. Kontroler zatrudniony w określonych placówkach (np. bankach, kasach) ponosi odpowiedzialność finansową za wykonywaną pracę.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Kontroler pracuje w systemie zmianowym, najczęściej osiem godzin dziennie. Zdarza się, że swoje zadania musi wykonywać w dni wolne, rzadko w nocy.

Czynnikiem uciążliwym w pracy kontrolera może być konieczność długotrwałego siedzenia w wymuszonej pozycji ciała oraz korzystania ze sztucznego oświetlenia.

2. Wymagania

Istotną cechą kontrolera powinny być zdolności rachunkowe. Ważna jest cierpliwość, dokładność i skrupulatność. W zawodzie kontrolera rozliczeń pieniężnych przydatna jest odporność psychiczna, umiejętność pracy w szybkim tempie i łatwość przechodzenia od jednej czynności do drugiej. Wymagana jest łatwość nawiązywania kontaktów, samokontrola i wysoka kultura osobista.

W zawodzie kontrolera przydatny jest sprawny zmysł dotyku (w celu rozpoznawania prawdziwości banknotów). Wskazana jest także sprawność narządu wzroku (prawidłowa ostrość wzroku, prawidłowe rozróżnianie barw) umożliwiająca kontrolę banknotów, materiałów kasowych oraz zestawień obrotów. W przypadku kontaktów z klientami konieczna jest sprawność narządu słuchu i mowy, umożliwiająca dobre porozumiewanie się.

3. Czynniki utrudniające zatrudnienie w zawodzie

Czynnikiem utrudniającym pracę w zawodzie kontrolera są wady i dysfunkcje narządu wzroku, które nie mogą być skorygowane szklami optycznymi lub soczewkami kontaktowymi, a na niektórych stanowiskach – dysfunkcje w zakresie narządu słuchu w stopniu znacznym (osoby głuche i głuchonieme), które nie mogą być skorygowane aparatem słuchowym (częste i intensywne kontakty z innymi osobami).

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

4. Możliwość zatrudnienia w zawodzie osób z niepełnosprawnością

4.1. Osoby z niepełnosprawnością narządu ruchu

Możliwe jest zatrudnienie w zawodzie kontrolera osób z dysfunkcją niewielkiego stopnia kończyn górnych oraz z dysfunkcją kończyn dolnych, także poruszających się na wózkach inwalidzkich, po identyfikacji indywidualnych barier i racjonalnym dostosowaniu technicznych i organizacyjnych warunków środowiska pracy oraz stanowiska pracy.

4.2. Osoby z dysfunkcją narządu wzroku

Osoby słabowidzące, których dysfunkcja narządu wzroku może być skorygowana zastosowaniem pomocy optycznych mogą wykonywać zawód, pod warunkiem właściwego przygotowania środowiska i stanowiska pracy.

Możliwe jest również zatrudnienie w tym zawodzie osób słabowidzących z lekkim stopniem upośledzenia widzenia w zakresie pola widzenia oraz z zaburzeniami widzenia o zmroku lub nadwrażliwością na światło.

4.3. Osoby z dysfunkcją narządu słuchu

Jest możliwe wykonywanie zawodu kontrolera przez osoby z niepełnosprawnością narządu słuchu pod warunkiem, że niepełnosprawność ta jest możliwa do skorygowania za pomocą aparatów słuchowych (osoby słabosłyszące).

Możliwość zatrudnienia osób głuchych i głuchoniemych jest ograniczona. Osoby te mogą wykonywać zawód na wybranych stanowiskach pracy warunkowo, po racjonalnym dostosowaniu zakresu zadań, identyfikacji indywidualnych barier i przystosowaniu środowiska oraz stanowiska pracy (technicznym i organizacyjnym).

4.4. Osoby z epilepsją

Osoby cierpiące na epilepsję mogą wykonywać zawód na wybranych stanowiskach pracy, pod warunkiem, że napady padaczkowe występują

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

sporadycznie, są sygnalizowane przez aurę, występują głównie wieczorem lub w nocy, nie powodują zbytniego zmęczenia i stosunkowo szybko następuje regeneracja sił po ich wystąpieniu oraz przebieg choroby nie prowadzi do charakteropatii padaczkowej.

W przypadku tej choroby decyzja o podjęciu zatrudnienia powinna być rozpatrywana indywidualnie. Osoby te mogą być zatrudnione warunkowo po racjonalnym ograniczeniu zakresu zadań do sytuacji, w których możliwy jest stały nadzór i ewentualna szybka pomoc.

5. Potrzeba przystosowania stanowiska pracy do potrzeb i możliwości osób z niepełnosprawnością

5.1. Osoby z dysfunkcją narządu ruchu

Osoby z dysfunkcją kończyn górnych

Osoby z niewielką dysfunkcją kończyn górnych mogą wymagać ograniczenia lub eliminacji zadań, do wykonywania których jest potrzebna duża sprawność rąk i palców oraz zastosowania indywidualnych pomocy technicznych, które usprawniają pracę biurową. Osoby z dysfunkcją jednej kończyny górnej wymagają stosowania pomocy technicznych (ortezy, protezy) ułatwiających lub umożliwiających im pracę, w tym obsługę komputera. Obecny stan technologiczny dotyczący dostosowywania sprzętu komputerowego do potrzeb osób ze znacznymi dysfunkcjami kończyn górnych umożliwia korzystanie z niego osobom z porażeniami i przykurczami. Dostosowanie może dotyczyć obsługi klawiatury komputerowej i myszki do komputera stacjonarnego, bądź innych bardziej zaawansowanych rozwiązań.

Osoby z dysfunkcją kończyn dolnych

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Z uwagi na ograniczoną mobilność, praca kontrolera rozliczeń pieniężnych wymaga organizacji pracy umożliwiającej wykonywanie niektórych lub wszystkich zadań w pozycji siedzącej lub w pozycji stojącej z podparciem bioder i pleców.

Osoby z niewielką dysfunkcją kończyn dolnych, poruszające się o kulach, mogą wymagać zainstalowania uchwytów i poręczy ułatwiających wstawanie i podpieranie w czasie stania. Ułatwieniem mogą być poręcze wzdłuż dróg komunikacyjnych.

Kolejna możliwa adaptacja to dostosowanie wielkości stanowiska pracy i wysokości blatu biurka do indywidualnych potrzeb oraz umieszczenie wykorzystywanych materiałów w zasięgu rąk pracownika. Siedzisko także należy przystosować do indywidualnych potrzeb pracownika z niepełnosprawnością. Powinno ono mieć regulowaną wysokość, uchylne siedzisko, regulowany podnózek, blokadę kół, regulowane lub indywidualnie profilowane oparcie tylne, regulowane i odchylane podłokietniki.

Osoby poruszające się na wózkach inwalidzkich wymagają likwidacji barier architektonicznych w miejscu i środowisku pracy. Ciągi komunikacyjne powinny być wystarczająco szerokie i pozbawione progów, drzwi do pomieszczeń i wind odpowiednio szerokie. Konieczna jest likwidacja barier architektonicznych w drodze do zakładu pracy. W miejscu pracy powinna być powiększona przestrzeń manewrowa wokół stanowiska pracy oraz dostosowana wielkość stanowiska pracy do indywidualnych potrzeb i zapewniona dostępność wykorzystywanych urządzeń, narzędzi pracy i materiałów. Powinno być zapewnione częściowe lub całkowite wyeliminowanie zadań i czynności wymagających dużej sprawności i koordynacji wzrokowo-ruchowej.

W przypadku wykonywania zawodu kontrolera rozliczeń pieniężnych przez osoby ze znacznymi dysfunkcjami narządu ruchu w obrębie kończyn dolnych może się pojawić problem z dostępem do wszystkich budynków i miejsc, w których ma być wykonywana kontrola. Dlatego, z uwagi na ograniczone możliwości tych osób,

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

wskazane może być wyeliminowanie z zakresu obowiązków niektórych działań lub zorganizowanie pracy zespołowej, z możliwością podziału obowiązków.

5.2. Osoby z dysfunkcją narządu wzroku

Osoby słabowidzące powinny stosować szkła korekcyjne lub soczewki kontaktowe, a także wykorzystywać oprzyrządowanie powiększające (np. lupę powiększającą, powiększalnik).

Wymagane jest też dobre przygotowanie stanowiska pracy – doświetlenie miejsca i stanowiska pracy, przygotowanie kontrastowego tła biurka oraz wyeliminowanie potencjalnych źródeł ośnienia (matowanie powierzchni). W przypadku korzystania z komputera można wykorzystywać specjalne edytory tekstu powiększające litery i grafikę.

Osoby z zaburzeniami widzenia po zmroku powinny mieć odpowiednio doświetlone światłem elektrycznym pomieszczenie i stanowisko pracy.

Osoby nadwrażliwe na światło powinny mieć odpowiednio oświetlone stanowisko pracy, tak aby ograniczyć ośnienie bezpośrednie i odbiciowe, a stosowane oprawy powinny być o możliwie najmniejszej jaskrawości.

5.3. Osoby z dysfunkcją narządu słuchu

Osoby słabosłyszące

Aparat słuchowy powinien korygować słuch (zwłaszcza w częstotliwościach pasma mowy) w stopniu umożliwiającym swobodne, werbalne komunikowanie się (słuch wydolny socjalnie).

Zaleca się ograniczenie hałasu tła oraz pogłosu w pomieszczeniu pracy w celu poprawy warunków percepcji dźwięku oraz poprawy warunków komunikacji werbalnej.

Zaleca się również rozszerzenie sygnalizacji ostrzegawczej o sygnalizację świetlną wizyjną lub wibracyjną uzupełniającą dźwiękowe sygnały bezpieczeństwa w

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

miejscach potencjalnego przebywania pracownika. W miarę możliwości zaleca się, aby urządzenia teleinformatyczne, takie jak telefon, komputer itp. były dostosowane do aparatów słuchowych (np. mogą być wyposażone w systemy pętli indukcyjnej lub systemy FM). Urządzenia komunikacyjne mogą być również wyposażone w sygnalizację wizyjną, drganiową lub wykorzystującą przewodnictwo kostne.

Osoby głuche i głuchonieme

Istnieje możliwość zatrudnienia osoby z tego rodzaju niepełnosprawnością. Wymaga to jednak właściwej organizacji pracy – w przypadku osób głuchoniemych konieczna jest znajomość przez otoczenie (przynajmniej jedną osobę) języka migowego, bądź stała współpraca pracodawcy z profesjonalnym tłumaczem tego języka (możliwość korzystania z tłumacza języka migowego on-line). W komunikowaniu się z zespołem współpracowników pomagają również znaki bądź symbole ułatwiające szybkie porozumiewanie w trakcie pracy. Dodatkowo niezbędne jest zapewnienie bezpieczeństwa pracy przez zainstalowanie np. sygnalizacji świetlnej, wizyjnej lub wibracyjnej informującej o ewentualnym niebezpieczeństwie w miejscach potencjalnego przebywania pracownika (pomieszczenie pracy, toaleta, pokój socjalny itp.) lub o stanie wykorzystywanych urządzeń.

Zaleca się, aby osobie z tego rodzaju niepełnosprawnością przydzielony był opiekun na wypadek ewakuacji.

5.4. Osoby z epilepsją

Osoby chore na padaczkę, które uzyskały akceptację lekarza specjalisty, powinny pracować w zespole, a ich praca powinna być nadzorowana. Praca powinna być spokojna, nie wywołująca stresów i napięć, które mogłyby prowokować napady. Środowisko pracy nie może stwarzać potencjalnych zagrożeń w przypadku emisji choroby, nie może być również źródłem niebezpieczeństwa i narażać osobę chorą na dodatkowe urazy.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Osoba z epilepsją wykonująca ten zawód powinna dobrze znać swoją chorobę i umieć szybko rozpoznawać aurę poprzedzającą atak.

Współpracownicy powinni być poinformowani o tym w jaki sposób, w razie wystąpienia napadu, mogą prawidłowo udzielić pomocy.

Uwaga. Każdy przypadek zatrudnienia osoby z niepełnosprawnością oraz przystosowania stanowiska pracy do potrzeb i możliwości tej osoby należy rozpatrywać indywidualnie.

**Ramowe
Wytyczne**

w zakresie projektowania obiektów, pomieszczeń
oraz przystosowania stanowisk pracy
dla osób niepełnosprawnych o specyficznych potrzebach

CIOP **PIB**